

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 74/05-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. júna 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka, sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Alexandra Bröstla o sťažnosti J. K., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. J. L., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. D 319/77, D not 220/00 takto

r o z h o d o l :

Základné právo J. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. D 319/77, D not 220/00 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 18. novembra 2004 doručené podanie J. K., bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom

JUDr. J. L., P., ktoré bolo označené ako „ústavná sťažnosť na porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 Ústavy SR)“. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. D 319/77, D not 220/00, ktorá sa týka dedičského konania po neb. J. K., zomrelom 13. februára 1977.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„Na základe odvolania podaného jedným zo zákonných dedičov proti rozhodnutiu býv. štátneho notárstva sp. zn. D 319/77 zo dňa 26. 4. 1997, ktorým bola schválená dohoda o prejednaní dedičstva po mojom otcovi J. K. zomrelom dňa 13. 2. 1977, rozhodol Krajský súd v Prešove ako odvolací orgán svojím uznesením sp. zn.: 5 Co 26/98-64 zo dňa 30. 5. 2000 tak, že napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil Okresnému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Po zrušení pôvodného dedičského rozhodnutia bola vec na ďalšie konanie pridelená súdnemu komisárovi JUDr. E. L.

Od zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Co 26/98-64, ktoré bolo súdu I. stupňa doručené dňa 21. 6. 2000, okresný súd pokračoval v dedičskom konaní tak, že uznesením zo dňa 3. 5. 2001, teda skoro po uplynutí jedného roka od rozhodnutia odvolacieho súdu, nariadil znalecké dokazovanie znalcom na oceňovanie nehnuteľností, ocenenie domu stojaceho na parc. č. 679 ku dňu smrti poručiteľa.

Znalec Ing. I. H. CSc. vypracoval znalecký posudok a tento súdu doručil dňa 28. 3. 2002.

Od doručenia znaleckého posudku znalcom Ing. I. H. súdu, súd vo veci nekonal, a to i napriek tomu, že bol listami požiadaný, aby sa vo veci konalo, bol vytýčený skorý termín pojednávania.

Okresný súd v Prešove svojím uznesením sp. zn.: D 319/77, D not 220/00 zo dňa 9. 2. 2004 rozhodol v dedičskej veci po mojom nebohom otcovi J. K. tak, že konanie o dedičstve zastavil. K odôvodneniu takéhoto rozhodnutia súd použil argumentáciu, že k zastaveniu

konania došlo pre nemajetnosť a že nám dedičom nič nebráni, aby sme si žalobou na súde uplatnili svoje práva...

Proti tomuto uzneseniu bolo zo strany dedičov podané odvolanie, o ktorom Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn.: 6 CoD 5/04-109 zo dňa 29. 6. 2004 rozhodol tak, že zrušil uznesenie súdu I. stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okrem iného v odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd opätovne poukázal na obsah uznesenia Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. 5. 2000 sp. zn.: 5 Co 26/98-64, v ktorom vyslovil právny názor, ktorým sa súd I. stupňa neriadil.

Možno konštatovať, že Okresný súd v Prešove v dedičskej veci po poručiteľovi J. K. vedenej na Okresnom súde v Prešove pod D 319/77 nekoná od 21. 6. 2000 do súčasnej doby a nečinnosť súdu je potrebné považovať za prietahy v konaní. “

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal takýto nález:

„1. Základné právo J. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn.: D 319/77, D not 220/00 [pozn.: ide o uznesenie okresného súdu z 9. februára 2004 zrušené Krajským súdom v Prešove (ďalej len „krajský súd“) 29. júna 2004] porušené bolo.

2. Okresnému súdu v Prešove prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. D 319/77, D not 220/00 konal bez zbytočných prietahov.

3. J. K. priznáva finančné zadošťačenie 50.000,- Sk, ktoré mu je Okresný súd v Prešove povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. J. K. priznáva náhradu trov konania 9.340,- Sk, ktoré je Okresný súd v Prešove povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. J. L., P. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona, rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 74/05-10 zo 4. marca 2005 o jej prijatí na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 31. marca 2005 právneho zástupcu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti ústneho pojednávania a predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Právny zástupca sťažovateľa v sťažnosti súhlasil s tým, aby sťažnosť bola prerokovaná bez ústneho pojednávania.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 20. apríla 2005 (sp. zn. Spr. U - 2402/04 doručenom ústavnému súdu 25. apríla 2005) okrem iného uviedol:

„... Vo veci D 319/77, D not 220/00 boli podané tri ústavné sťažnosti osobitne každým dedičom, ktoré sú evidované pod č. III. ÚS 14/05, IV. ÚS 3/05 a II. ÚS 74/05. Samotný tento fakt svedčí o snahe sťažovateľov získať čo najvyššie finančné zadosťučinenie.

Priebeh dedičského konania prebiehal tak, ako to bolo uvedené vo vyjadreniach v ďalších dvoch sťažnostiach, preto Vám v prílohe predkladám len kópiu tohto.

Je potrebné zdôrazniť, že vec bola zložitá po faktickej stránke, keďže na preukázanie tvrdení dedičov bolo potrebné znalecké dokazovanie z odboru písmoznalectva.

Od 21. 12. 2004 nebolo možné robiť úkony, keďže spis D 319/77 sa nachádzal u Vás na Ústavnom súde v období od 21. 12. 2004 do 10. 1. 2005 a opakovane od 8. 2. 2005 do 4. 4. 2005, kedy bol predložený k spisu Spr. – U – 3005/05 pre spracovanie predmetného stanoviska.

Podľa telefonической informácie od kancelárie príslušného notára je pripravené konečné rozhodnutie vo veci, ktoré bude predložené súdu asi 26. 4. 2005.

V predmetnej veci mám za to, že nedošlo k zbytočným prietahom pri prejednávaní veci D 319/77, preto navrhujem vysloviť, že nedošlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa J. K. zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

Okresný súd súčasne oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“, v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. D 319/77, D not 220/00.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“. Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania v zásade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu súdu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú 1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníka súdneho konania a 3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednáwanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. D 319/77, D not 220/00 ide o vec skutkovo zložitú spojenú s počtom účastníkov konania (tiež smrť jednej zo zákonných dedičiek v priebehu konania), ako aj s vykonaním rozsiahlejšieho dokazovania, ktoré môže spôsobiť jeho predĺženie najmä v prípade, ak zistenie skutkového stavu a preukázania určitých tvrdení závisí od znaleckého posúdenia. Na faktickú zložitosť veci poukázal vo svojom stanovisku aj predseda okresného súdu.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. D 319/77, D not 220/00, bolo správanie sťažovateľa ako

účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ svojím správaním v zásade neprispel k celkovej dĺžke konania, hoci ďalší účastníci konania k nej prispeli.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného okresného súdu, pričom sa zaoberal aj postupom notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve, keďže jeho úkony sú úkonmi súdu, ktorými je tiež možné spôsobiť zbytočné priet'ahy v konaní (III. ÚS 47/00, IV. ÚS 74/02).

Ústavný súd na základe vyžiadaného spisu okresného súdu vo veci sp. zn. D 319/77, D not 220/00 posudzoval zbytočné priet'ahy a nečinnosť v konaní tohto súdu v namietanom období od 21. júna 2000.

Krajský súd uznesením č. k. 5 Co 26/98-64 z 30. mája 2000 zrušil rozhodnutie bývalého Štátneho notárstva v Prešove a vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu (doručené 21. júna 2000).

Konajúci sudca dal pokynom z 11. júla 2000 doručiť uznesenie krajského súdu z 30. mája 2000 účastníkom konania v predmetnej veci, ako aj príslušnému notárovi spolu so spisovým materiálom.

Okresný súd ďalej 6. septembra 2000 poveril vykonaním úkonov v predmetnom dedičskom konaní po poručiteľovi J. K., zomrelom 13. februára 1977, notárku JUDr. E. L. (ďalej len „notárka“).

Notárka listom z 24. januára 2001 požiadala Okresný úrad Prešov, odbor katastrálny o zaslanie listu vlastníctva [na základe uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 Co 26/98-64 z 30. mája 2000 (doručené 24. januára 2001)].

Listom zo 14. marca 2001 vo veci konajúca notárka okresnému súdu oznámila, že je potrebné v predmetnej veci ustanoviť znalca a zabezpečiť mu prístup na nehnuteľnosť, ktorá je predmetom dedenia.

Okresný súd uznesením č. k. D 319/77-68 z 3. mája 2001 pribral do konania znalca Doc. Ing. I. H., P., a sťažovateľa i F. K. zaviazal uhradiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Ustanovený znalec bol zaviazaný predložiť znalecký posudok v lehote 60 dní po zložení preddavku na znalecké dokazovanie.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 19. septembra 2001 okresný súd urgoval zaplatenie preddavku na trovy znaleckého dokazovania v lehote 15 dní (sťažovateľ ho zaplatil 15. októbra 2001).

Na základe pokynu z 22. januára 2002 okresný súd predložil spisový materiál v predmetnej veci znalcovi za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Ustanovený znalec Doc. Ing. I. H., CSc., predložil 28. marca 2002 okresnému súdu znalecký posudok č. 022/2002.

Uznesením č. k. D 319/77-90 z 27. mája 2002 (právoplatné 16. júla 2002) okresný súd priznal znalcovi Doc. Ing. I. H., CSc., za podaný znalecký posudok odmenu.

Notárka listom z 1. októbra 2002 (doručeným 3. októbra 2002) vrátila spisový materiál v predmetnej veci okresnému súdu.

Pokynom z 20. februára 2003 okresný súd vyzval dedičov, aby mu v lehote 10 dní zabezpečili „predloženie výpisu z LV č. 519 k. ú. N. Š. s menom poručiteľa“.

JUDr. F. K. reagoval na výzvu okresného súdu listom z 26. marca 2003 (doručeným 27. marca 2003).

Spisový materiál v predmetnej veci bol na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 12. januára 2004 predložený súdnemu komisárovi.

V spise sa ďalej nachádzal vyhotovený záznam o úkonoch vykonaných v rámci predmetného dedičského konania z 12. februára 2004.

Okresný súd uznesením sp. zn. D 319/77, D not 220/00 z 9. februára 2004 konanie v predmetnej veci zastavil a súčasne v ňom priznal notárke odmenu. Na základe pokynu z toho istého dňa bolo predmetné uznesenie doručené dedičom aj notárke.

Proti uzneseniu sp. zn. D 319/77, D not 220/00 z 9. februára 2004 podali listom doručeným okresnému súdu 12. marca 2004 sťažovateľ L. K. a C. F. odvolanie (odvolanie z 10. marca 2004).

Okresný súd na základe pokynu z 15. marca 2004 odpis podaného odvolania doručil A. S. a notárke, a zároveň dal predložiť spisový materiál v predmetnej veci krajskému súdu.

Spisový materiál v predmetnej veci bol krajskému súdu doručený 5. apríla 2004.

Vo veci konajúci sudca krajského súdu nechal pokynom z 26. apríla 2004 vyžiadať od Správy katastra Prešov kópie listín, na základe ktorých bol realizovaný vklad vlastníckeho práva na LV č. 519, katastrálne územie N. Š., dar. zm. V 453/94, v lehote 15 dní od doručenia žiadosti.

Správa katastra Prešov reagovala na výzvu krajského súdu listom z 3. mája 2004 doručeným mu 6. mája 2004.

Uznesením krajského súdu č. k. 6 CoD 5/04-109 z 29. júna 2004 (doručeným okresnému súdu 6. augusta 2004) uznesenie okresného súdu z 9. februára 2004 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 20. augusta 2004 bolo predmetné uznesenie doručené všetkým účastníkom konania i notárke a následne bol spisový materiál v predmetnej veci predložený notárke na ďalšie konanie.

Notárka JUDr. V. Č. oznámila 18. októbra 2004 okresnému súdu okruh dedičov po A. S., zomrelej 7. augusta 2004. Následne bolo uznesenie krajského súdu z 29. júna 2004 zaslané dedičom po nebohej A. S. 22. októbra 2004.

Notárka požiadala 19. januára 2005 JUDr. F. K. o odsúhlasenie okruhu dedičov.

JUDr. F. K. oznámil 19. januára 2005 notárke zmenu mena J. S. na L. a potvrdil okruh dedičov.

Notárka 27. januára 2005 nariadila termín pojednávania na 15. február 2005 a následne 27. apríla 2005 uznesením sp. zn. D 319/77, D not 220/00 bola určená čistá hodnota dedičstva a potvrdené nadobudnutie dedičstva pre M. K., JUDr. F. K., Ľ. K., sťažovateľa, C. F., Š. S. st. a ml., J. L. a Ľ. S.

Ústavný súd zistil nečinnosť okresného súdu v označenom konaní v období od 26. marca 2003 do 12. januára 2004, keď okresnému súdu trvalo viac ako deväť mesiacov, kým spis predložil súdnej komisárke po tom, ako dedičia na výzvu súdu zabezpečili výpis z listu vlastníctva. So zreteľom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd skonštatoval, že okresný súd v konaní vo veci sp. zn. D 319/77, D not 220/00 v namietanom období od júna 2000 konal v zásade plynulo, pričom uvedená nečinnosť a kratšie ojedinelé prietahy nenadobudli intenzitu predstavujúcu porušenie označených základných práv sťažovateľa. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol, že v označenom konaní okresného súdu nebolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2005